

STOWARZYSZENIE FILMOWCÓW POLSKICH
Związek Autorów i Producentów Audiowizualnych - ZAPA

L. dz. 0712/02/2013

22 luty 2013 roku, Warszawa

Sz. P. Piotr Żuchowski

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Departament Własności Intelektualnej i Mediów
Ul. Krakowskie Przedmieście 15/17
00-071 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

w nawiązaniu do pisma z dnia 31 stycznia 2013 r. (DWIM/128/13) przesyłam w załączeniu odpowiedź Stowarzyszenia Filmowców Polskich na Kwestionariusz do dodatkowych konsultacji społecznych dotyczących projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz udzielania licencji wieloterytorialnych dotyczących praw do utworów muzycznych na potrzeby ich wykorzystania na internetowym polu eksploatacji na rynku wewnętrznym.

Z poważaniem,

Ryszard Kirejczyk

Dyrektor ZAPA

1. Odpowiedź Stowarzyszenia Filmowców Polskich na Kwestionariusz do dodatkowych konsultacji społecznych dotyczących projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz udzielania licencji wieloterytorialnych dotyczących praw do utworów muzycznych na potrzeby ich wykorzystania na internetowym polu eksploatacji na rynku wewnętrznym.

Odpowiedź Stowarzyszenia Filmowców Polskich na Kwestionariusz do dodatkowych konsultacji społecznych dotyczących projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz udzielania licencji wieloterytorialnych dotyczących praw do utworów muzycznych na potrzeby ich wykorzystania na internetowym polu eksploatacji na rynku wewnętrznym.

Obecne praktyki	1. Czy nabywają lub udzielają Państwo licencji na korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na potrzeby świadczenia usług <i>online</i>? Jeśli tak, prosimy o wymienienie oraz scharakteryzowanie świadczonych przez Państwa usług <i>online</i>. Przed wszystkim pojęcie korzystania z utworu <i>online</i> nie jest pojęciem ścisłym. Korzystanie <i>online</i> to zarówno nadawanie internetowe (webcasting), jak i udostępnianie w miejscu i o czasie, o którym decyduje odbiorca (np. VOD), ewentualnie reemisja (simulcasting). Każde z tych pól eksploatacji cechuje się własną specyfiką. W chwili obecnej brak jest w polskim systemie prawnym odpowiednich zapisów pozwalających ozz prowadzić zbiorowy zarząd prawami do utworów audiowizualnych na polu „publiczne udostępnianie w taki sposób, aby każdy miał dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranych”. 2. Czy licencje te są udzielane wyłącznie przez organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, czy również przez inne podmioty, jak np. indywidualnych twórców i artystów wykonawców, wydawców czy producentów, zarówno polskich jak i zagranicznych? Licencje na eksploatacje utworów audiowizualnych w ramach pola „publiczne udostępnianie w taki sposób aby każdy miał dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranych” (on-demand) udzielane są bezpośrednio przez producentów utworów audiowizualnych. 3. Prosimy o opisanie obecnie funkcjonujących procesów nabywania i udzielania wspomnianych wyżej licencji, z jakimi spotkali się Państwo w ramach prowadzonej działalności. 4. Z jakimi trudnościami w zakresie nabywania lub udzielania licencji na korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na potrzeby świadczenia usług <i>online</i> spotkali się Państwo w praktyce? Proszę o wskazanie zarówno problemów o charakterze prawnym, jak i ewentualnych trudności leżących po stronie podmiotów nabywających bądź udzielających tego rodzaju licencje, w tym organizacji zbiorowego zarządzania. Podstawowym problemem eksploatacji <i>online</i> jest brak zapewnienia autorom utworów audiowizualnych każdorazowego wynagrodzenia za użycia ich utworów w Internecie. W przemyśle filmowym i telewizyjnym zasadą jest przekazywanie przez współtwórców utworów audiowizualnych wszystkich praw na rzecz producenta utworu za zapłatą jednorazowego wynagrodzenia, które bardzo rzadko odzwierciedla późniejsze wpływy uzyskiwane z eksploatacji na poszczególnych polach. Ponadto eksploatacja utworów w Internecie powoduje obecnie zasadnicze zmniejszenie zainteresowania odbiorców innymi polami eksploatacji (np. spada sprzedaż nośników DVD, zmniejsza się widownia telewizyjna), a w konsekwencji obniżają się wynagrodzenia autorskie z tych pól. Równocześnie zaznaczyć
-----------------	---

	należy, że podwyższenie wynagrodzenia dla autora przewidziane w art. 44 ustawy o prawie autorskim w praktyce nie stanowi skutecznego i sprawnego narzędzia dla dochodzenia realnej rekompensaty - zwłaszcza, że z tego uprawnienia nie mogą korzystać ozz. Uważamy, że Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego powinno skutecznie zabiegać na forum europejskim, aby zostały ujednolicone przepisy w zakresie zapewnienia współautorom utworów audiowizualnych niezbywalnego prawa do wynagrodzenia w zakresie każdej formy eksploatacji <i>online</i>. Autor utworu audiowizualnego, mimo przeniesienia na producenta prawa do udostępniania utworu, powinien zachowywać prawo do otrzymania stosownego wynagrodzenia (<i>equitable remuneration</i>) uzależnionego od skali eksploatacji w Internecie. Powinien zostać zapewniony istniejący już w Polsce na innych polach mechanizm, by autor nie mógł w umowie z producentem zrzec się w/w prawa do wynagrodzenia. Zarząd w/w prawem powinien być wykonywany przez organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, które są gwarantem skutecznego administrowania prawami autorów w tym zakresie.
Postulaty usprawnienia obecnego systemu	5. Jakie działania należałoby Państwa zdaniem podjąć, aby usprawnić obecny system zawierania licencji na korzystanie z utworów <i>online</i>? Generalnie możliwe jest usprawnienie obecnego systemu zawierania licencji w zakresie korzystania z utworów <i>online</i> (webcasting, simulcasting, eksploatacja on-demand) poprzez przyznanie zezwolenia na zbiorowy zarząd danym polem eksploatacji, w odniesieniu do danego rodzaju utworów, tylko jednej organizacji zbiorowego zarządu. 6. Czy z punktu widzenia Państwa działalności licencje na korzystanie <i>online</i> z utworów i przedmiotów praw pokrewnych udzielane przez organizacje zbiorowego zarządzania powinny obejmować terytorium więcej niż jednego państwa członkowskiego UE, czy też wystarczająca jest licencja krajowa? Czy jest to uzależnione od rodzaju udostępnianych utworów? Jaki repertuar powinny obejmować licencje wieloterytorialne – czy wyłącznie repertuar krajowy, czy też powinna być to licencja o szerszym zakresie? Jaki byłby pożądaný zakres terytorialny takich licencji? Jak oceniają Państwo dostępność tego rodzaju licencji obecnie? Udostępnianie utworów <i>online</i> może się odbywać odpłatnie lub nieodpłatnie dla odbiorcy (użytkownik zarabiać może na opłatach za dostęp lub na serwisach towarzyszących np. na reklamie). Jeśli dostęp jest nieodpłatny, powszechny, to licencja powinna mieć charakter wieloterytorialny, gdyż rozpowszechnianie utworu następuje poza terytorium jednego kraju. Przy dostępie odpłatnym na ogół podmiot świadczący usługę ogranicza się do terytorium wybranych krajów, zatem kontroluje zasięg terytorialny i w takim wypadku wystarczą licencje o ograniczonym zakresie terytorialnym. Jeśli idzie o repertuar, to przedmiotem licencji wieloterytorialnych winien być wyłącznie własny repertuar krajowy, bo tylko co do takiego repertuaru właściwa ozz może określić należycie i swobodnie wysokość wynagrodzenia za korzystanie na innych terytoriach. Przyjęcie koncepcji, że każda ozz może udzielić licencji wieloterytorialnej w odniesieniu do repertuaru własnego (krajowego) i repertuaru pozyskanego na zasadach wzajemnej reprezentacji wymaga ustalania, na jakich warunkach finansowych repertuar powierzony może być przedmiotem licencji na

	terenie innych krajów. Wymaga to szczegółowych uzgodnień co do taryf pomiędzy ozz, a takie porozumienia podlegają kontroli ustaw o ochronie konkurencji i konsumentów. Projekt dyrektywy nie wyłącza stosowania tych przepisów do porozumień między ozz. Obecnie licencje wieloterytorialne udzielane są wyłącznie w ramach porozumień wielostronnych, co do których KE wypowiedziała się pozytywnie. Udzielenie licencji wieloterytorialnych bez zgody uprawnionej ozz zostało uznane w orzecznictwie za niedopuszczalne. Zatem brak jest na gruncie dyrektywy postanowienia, które wyłączałoby zastosowanie przepisów prawa konkurencji do uzgodnień pomiędzy ozz dotyczących finansowych warunków licencji wieloterytorialnych. 7. Czy mechanizm udzielania licencji wieloterytorialnych powinien zostać określony przez ustawodawcę europejskiego, czy też raczej jego wypracowanie należy pozostawić zainteresowanym podmiotom? Mechanizm udzielania licencji wieloterytorialnych powinien zostać pozostawiony zainteresowanym podmiotom, z tym, że dyrektywa musi ustalić granice porozumień między ozz, trzymanie się których będzie gwarantowało brak ingerencji organów orzekających w sprawach konkurencji. Stowarzyszenie Filmowców Polskich uczestniczy w pracach grupy europejskich organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorów utworów audiowizualnych, której celem jest wypracowanie mechanizmów licencjonowania utworów audiowizualnych <i>online</i>. Grupa przyjęła nazwę FRAME: Facilitate Authors' Rights Access for Audiovisual Media in Europe. Poważnymi przeszkodami w skutecznym rozpoczęciu działania przez FRAME jest jednak niejednolite ustawodawstwo w poszczególnych krajach, w tym w szczególności brak w niektórych krajach (np. w Polsce) stosownych zapisów ustawowych dotyczących prawa autorów utworów audiowizualnych do dodatkowego wynagrodzenia z tytułu publicznego udostępniania utworów w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym. W praktyce może okazać się, że FRAME wypracuje dobrowolne mechanizmy licencjonowania treści audiowizualnych, w których Polska – ze względu na braki krajowego ustawodawstwa – nie będzie mogła uczestniczyć. Ze szkodą dla sektora kreatywnego i polskich konsumentów.
Ocena Tytułu III projektu dyrektywy	8. Jak oceniają Państwo proponowany w projekcie dyrektywy mechanizm udzielania licencji wieloterytorialnych na korzystanie z utworów muzycznych <i>online</i>? Czy Państwa zdaniem model ten usprawni system nabywania licencji? Czy i jakie zmiany powinny zostać wprowadzone, aby zaproponowany model sprawnie funkcjonował? Czy Państwa zdaniem zaproponowany model, w celu sprawnego funkcjonowania, powinien nakładać jakiegokolwiek obowiązki na dostawców internetowych usług muzycznych? Model udzielania licencji wieloterytorialnych na korzystanie z utworów muzycznych <i>online</i>, zaproponowany w projekcie dyrektywy, nie rozwiązuje zasadniczych problemów jednolitego rynku unijnego. Dzieje się tak przede wszystkim z tego powodu, że spod zbiorowego zarządu na rynku europejskim wyjęty został repertuar należący do największych wytwórni muzycznych i jest on zarządzany obecnie samodzielnie przez te wytwórnie. Wytwórnie muzyczne mogą osiągnąć zdecydowanie lepsze warunki licencyjne działając samodzielnie niż za pośrednictwem ozz. Projekt dyrektywy nakłada szereg istotnych ograniczeń na ozz, którymi nie są

związane inne podmioty, np. spółki komercyjne, zarządzające prawami autorskimi. Powoduje to naturalną ucieczkę dużych firm muzycznych i wydawców ze zbiorowego zarządu prowadzonego przez ozz. Zatem należałoby najpierw ujednolicić modele zbiorowego zarządu w Unii, a dopiero w dalszej kolejności budować modele licencji wieloterytorialnych.

Kwestia obowiązków dostawców internetowych usług muzycznych nie jest bezpośrednio związana z zagadnieniem zbiorowego zarządu i co do zasady powinna być regulowana w ramach unijnych regulacji dotyczących świadczenia usług. W dyrektywie powinny się znaleźć jednak zapisy które usprawniają, a czasami wręcz są niezbędne do prawidłowego wykonywania zbiorowego zarządu. Na dostawców internetowych usług muzycznych muszą zostać nałożone obowiązki sprawozdawcze, pozwalające ozz dokładnie określić rozmiar eksploatowanych utworów i obliczyć kwotę wynagrodzenia. Bez zapewnienia gwarancji w postaci skutecznego roszczenia informacyjnego i dostępu do dokumentacji pozwalających określić wysokość dochodzonego wynagrodzenia, ozz w praktyce nie będą w stanie skutecznie realizować prowadzonego przez siebie zarządu prawami.

9. Jak oceniają Państwo zainteresowanie nabywaniem licencji wieloterytorialnych obejmujących polski repertuar muzyczny? Czy polskie organizacje zbiorowego zarządzania są lub powinny być zainteresowane ich udzielaniem?
10. Jak oceniają Państwo przygotowanie polskich organizacji zbiorowego zarządzania do udzielania licencji wieloterytorialnych, biorąc pod uwagę zasady proponowane w projekcie dyrektywy?
11. Czy byłoby Państwo zainteresowani nabywaniem licencji wieloterytorialnych od zagranicznych organizacji zbiorowego zarządzania, w tym obejmujących również repertuar polski?
12. W ocenie Komisji Europejskiej potrzeba harmonizacji zasad udzielania przez organizacje zbiorowego zarządzania licencji wieloterytorialnych w zakresie korzystania *online* dotyczy wyłącznie praw autorskich do utworów muzycznych. Czy zgadzają się Państwo z takim ograniczeniem projektowanych przepisów, czy powinny one również dotyczyć praw pokrewnych do artystycznych wykonań oraz praw pokrewnych fonogramów i wideogramów?

W pełni podzielamy stanowisko KE, że zarządzanie udostępnianiem utworów audiowizualnych *online* powinno pozostać poza regulacją przyszłej dyrektywy. Mamy tu do czynienia z tak daleko posuniętym zróżnicowaniem regulacji prawnych w poszczególnych krajach (np. co do kręgu współtwórców, pierwotnego nabycia praw do utworu audiowizualnego), że konieczna byłaby najpierw pełna harmonizacja prawa materialnego w tej dziedzinie. Natomiast jeśli idzie o kwestię praw pokrewnych w odniesieniu do utworów muzycznych (artystów wykonawców i producentów fonogramów) wydaje się nieracjonalne pozostawienie tej grupy praw poza regulacją. W dziedzinie muzyki prawa te są tak silnie ze sobą zespolone, że nie ulega wątpliwości konieczność objęcia ich jedną licencją (taką przewagę mają wytwórnie muzyczne, które mogą udzielać licencji na całość tych praw).

13. Czy istnieją inne modele licencjonowania praw do utworów muzycznych *online*, które byłyby dogodniejsze z punktu widzenia prowadzonej przez Państwa działalności?
14. Czy proponowany przez Komisję Europejską mechanizm udzielania licencji wieloterytorialnych doprowadzi Państwa zdaniem do zmiany cen licencji na

korzystanie z praw autorskich przez dostawców usług związanych z udostępnianiem treści *online*? Jeżeli tak, to jakie Państwa zdaniem będą tego przyczyny? W jaki sposób konkurencja pomiędzy organizacjami zbiorowego zarządzania wpłynie na rynek usług związanych z udostępnianiem treści *online*?

Proponowany przez Komisję mechanizm udzielania licencji wieloterytorialnych nie może, naszym zdaniem, mieć wpływu na zmianę opłat licencyjnych. Opłaty te winny być obliczane oddzielnie dla poszczególnych terytoriów. Zgodnie z dotychczasowym stanowiskiem Komisji, ozz powinny konkurować wysokością kosztów inkasa. Stanowisko takie jest naszym zdaniem niebezpieczne, gdyż nie uwzględnia szeregu czynników, które decydują o tych kosztach. Ze względu np. na problemy interpretacji prawa lub brak ustalonych reguł rynkowych, w niektórych krajach koszty inkasa mogą być wysokie, bo zawierają np. koszty prowadzenia licznych procesów sądowych.

Wymogi stawiane ozz w związku z licencjami wieloterytorialnymi mogą powodować, przynajmniej początkowo, zwiększenie kosztów i wobec tego przekazywanie repertuaru przez małe organizacje organizacjom większym. Rezultat może być taki, że nie będzie konkurencji, gdyż zostanie na rynku tylko kilka największych organizacji, a te mniejsze stracą rację bytu.

DYREKTOR

Ryszard Kirejczyk